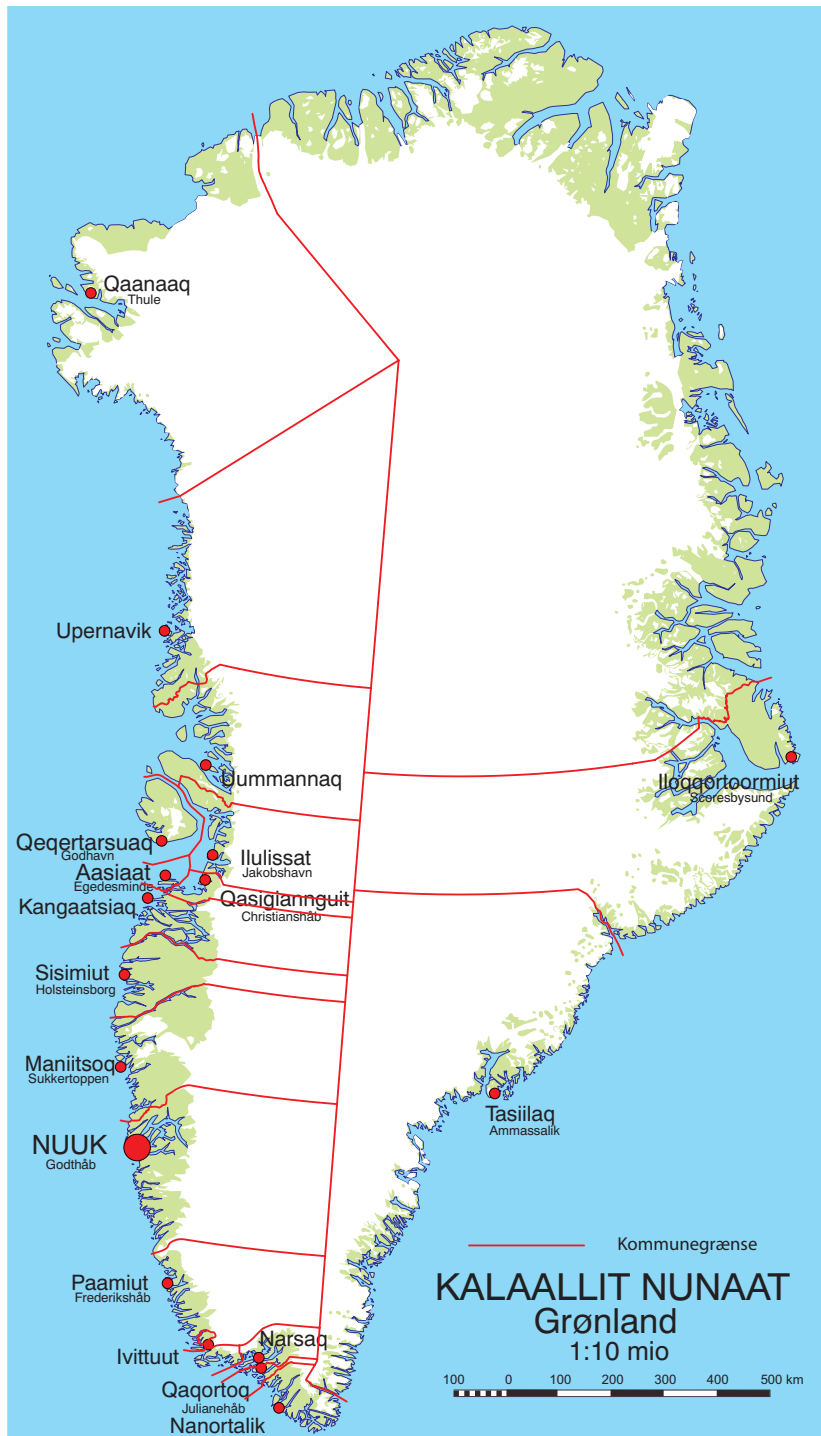

© Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen (G.5-00)

© Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Færøerne og Grønland

1. Det danske riges befolkning

Hvis du vil vide mere...

Danmarks Statistik har offentliggjort tal for Færøerne og Grønland helt tilbage til den første Statistiske Årbog i 1896. Både Færøerne og Grønland har i dag deres eget statistikbureau, som kan byde på mange flere tal og oplysninger end præsenteret i årbogen. De to landes statistikbureauer findes på hjemmesiderne www.hagstova.fo for Færøerne og www.statgreen.gl for Grønland. Landene udgiver desuden deres egne årbøger med udførlig statistik. Beretningerne fra Rigsombudsmanden på Færøerne og Grønland er desuden gode kilder til orientering.

Ét rige – tre forskellige samfund

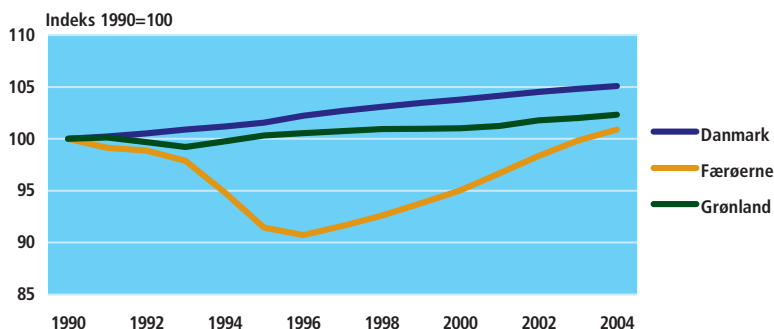
Færøerne og Grønland har indgået i rigsfællesskab med Danmark tilbage til den tidlige middelalder. I det tyvende århundrede har landene gradvist frigjort sig fra Danmark og har i dag et udbygget hjemmestyre. Hjemmestyret blev etableret på Færøerne i 1948 og i Grønland i 1979. Det færøske og grønlandske hjemmestyre lovgiver om egne forhold som fx fiskeri, bolig, skole, handel, kommunale forhold mv., mens spørgsmål om udenrigs-, sikkerheds- og retspolitik er fællesanliggender efter dansk lov. Færøerne og Grønland er med tiden blevet mindre økonomisk afhængige af Danmark, men modtager stadig betydelige midler fra den danske stat. I 2004 modtog Færøerne 630 mio. kr. og Grønland 2.950 millioner kr. i bloktilskud. Oven i dette afholder den danske stat udgifterne til bl.a. retsvæsen, forsvar og fiskeriinspektion.

Små befolkninger i forhold til den danske

Den danske befolkning er langt større end den færøske og grønlandske. Der bor 5,4 mio. mennesker i Danmark, mens der bor 48.000 på Færøerne og 57.000 i Grønland. Til sammenligning bor der 54.000 i en middelstor provinsby som Kolding.

Figur 1

Befolkningsudvikling i Danmark, Færøerne og Grønland 1990-2004

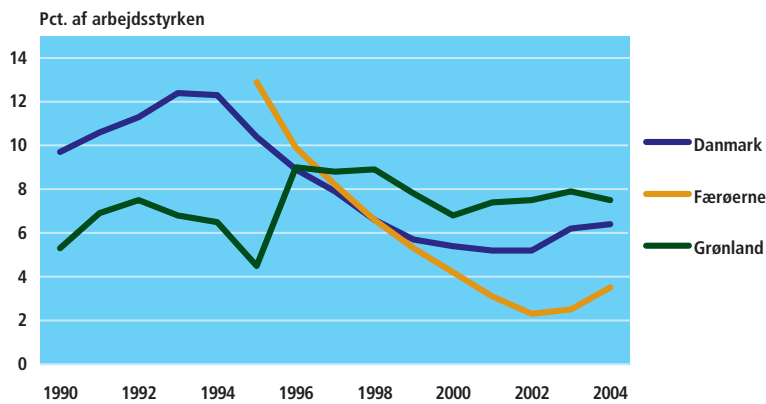

Færøernes krise i midten af halvfemserne

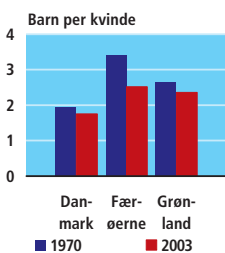
Mens befolkningen er steget svagt i Danmark og Grønland siden 1990, oplevede færingerne i midten af halvfemserne en kraftig tilbagegang i befolkningen. Hovedårsagen var en økonomisk krise med negativ vækst og en stærkt stigende arbejdsløshed. Det færøske samfund havde desuden en gæld til udlandet på næsten 150 pct. af BNP, som

siden – grundet bl.a. gode fangster, høje fiskepriser og dansk gældseftergivelse – er vendt til et tilgodehavende over for udlandet på ca. 40 pct. af BNP. Først i 2003 var der lige så mange mennesker på Færøerne, som der var i 1990.

Figur 2 Ledighed i Danmark, Færøerne og Grønland 1990-2004

Figur 3 Fertilitet 1970 og 2003

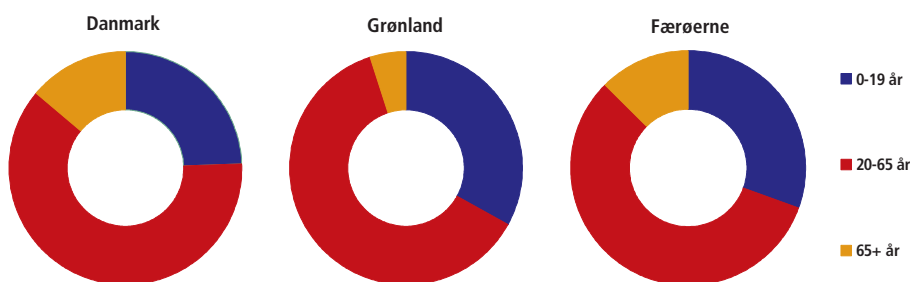
Færinger får flere børn...

For alle tre dele af riget gælder det, at kvinder får færre børn i dag end for tredive år siden. I 1970 fik en færøsk kvinde i gennemsnit 3,4 børn mod 2,5 børn i dag. I Grønland fik en kvinde i 1970 2,7 børn mod 2,4 børn i dag, og i Danmark fik kvinderne næsten to børn i 1970 mod 1,7 i dag. Fertiliteten har således været mest nedadgående på Færøerne, men det er stadig der, kvinderne får flest børn.

... og lever længere

Det er også på Færøerne, at folk lever længst. Mænds gennemsnitlige levealder på Færøerne er 77 år, mens danske mænd lever til de er 75 år, og grønlandske mænd til de er 64 år. Tilsvarende lever færøske kvinder i gennemsnit til de er 81 år, mens danske kvinder lever til de er 80 år og grønlandske kvinder 70 år – i gennemsnit altså. Den betragteligt lavere middellevetid i Grønland afspejles i, at der er relativt færre ældre i Grønland end i de øvrige dele af det danske rige. I Danmark findes imidlertid den laveste andel af unge til at bære fremtidens samfund. 25 pct. af danskerne er unge under 20 år, mens andelen af unge er 31 pct. på Færøerne og 33 pct. i Grønland.

Figur 4 Alderssammensætning i Danmark, Færøerne og Grønland 2004

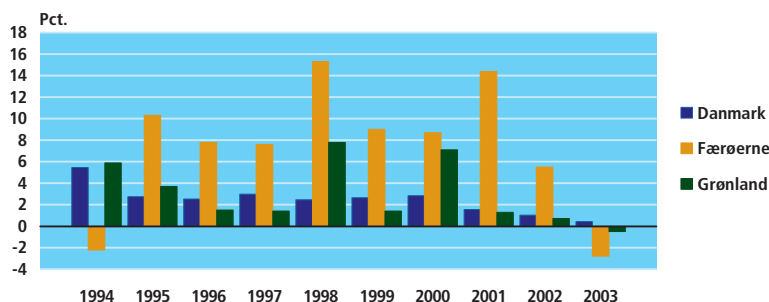

2. Det danske riges økonomi

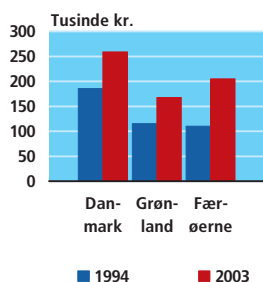
Små økonomier i forhold til den danske

De færøske og grønlandske økonomier er ganske små i forhold til den danske. Mens det danske bruttonationalprodukt (BNP) udgjorde 1.398 mia. kr. i 2003, var BNP i både Færøerne og Grønland til sammenligning 10 mia. kr. samme år.

Figur 5 Udviklingen i BNP i løbende priser 1994-2003

Figur 6 BNP per indbygger i løbende priser 1994 og 2003

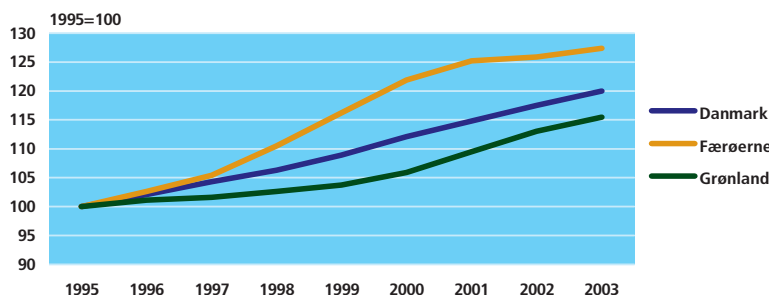
Fiskeriet har stor betydning for økonomien mod nord

Foruden den generelle konjunkturafmatning har den økonomiske udvikling på Færøerne og Grønland været stærkt påvirket af udviklingen i fiskeriet. Grønlands økonomi er specielt sårbar overfor prisen på rejer, som har været stærkt dalende de senere år. Det har ført til en beskedent vækst i Grønland i både 2001 og 2002 og en negativ vækst i 2003 med en tilbagegang på -0,5 i BNP. Færøernes økonomi er ligeledes stærkt afhængig af fiskeriet, herunder antal af fiskedage, udviklingen for opdrættede laks og prisen på bl.a. rejer og torsk. Trods pæne vækstrater mod slutningen af halvfemserne havde Færøerne i 2003 en negativ vækst i BNP på -2,8 pct. Generelt er det kendetegnende for Færøernes og Grønlands økonomi, at de er sårbare for svingninger i et enkeltstående erhverv, fiskeriet, og derfor har større udsving i vækstraterne end Danmark.

Inflationen størst på Færøerne

Set over de seneste ti år, er forbrugerpriserne steget mest på Færøerne. Mens Danmark og Grønland har haft en gennemsnitlig inflation på henholdsvis 2,3 og 1,8 pct. siden 1995, har inflationen på Færøerne gennemsnitligt været 3,1 pct. i samme periode.

Figur 7 Årlige ændringer i forbrugerprisindekset 1994-2003

Tabel 467

Nøgletal for Færøerne og Grønland

	År	Danmark	Færøerne	Grønland
Geografi og klima				
Areal i alt, 1.000 km ²	2004	43 376	1 396	2 166 086
Højeste punkt, meter	2004	173	882	3 700
Middeltemperatur, januar, celsius ¹	1961-1990	0,0	3,4	-7,4
Middeltemperatur, juli, celsius	1961-1990	15,6	10,3	6,5
Nedbør, mm.	1961-1990	712	1 284	752
Soltimer	1961-1990	1 495	840	...
Befolkning				
Befolkning	2004	5 397 640	48 214	56 854
Indbyggere pr. km ²	2004	126,4	34,5	0,14 ²
Fertilitet	2004	1,7	2,5 ⁴	2,4 ⁴
Middellevetid, mænd, år	2004	74,9	76,5 ³	64,1 ⁴
Middellevetid, kvinder, år	2004	79,5	81,0 ³	69,5 ⁴
Befolkning 0-14 år i pct.	2004	19	23 ⁴	26
Befolkning 65+ år i pct.	2004	15	13 ⁴	6
Vielser pr. 1.000 indbyggere	2003	6,5	4,7	...
Skilsmisser pr. 1.000 indbyggere	2003	2,9	1,2	...
Uddannelse				
Uddannelsesudgifter, mio. kr.	2003	114 394	758 ⁵	1 283 ⁵
Uddannelsesudgifter i pct. af BNP	2003	8,2	7,0 ⁵	13,6 ⁵
Uddannelsesudg. pr. folkeskoleelev, kr.	2002	51 300	40 270	56 986
Arbejdsmarked				
Arbejdsstyrken	2004	2 892 800	27 000	27 000
Beskæftigede i alt	2002	2 782 300	...	21 000
Ledige i pct. af arbejdsstyrken ⁶	2003	5,6	3,5	8,8
Erhvervsfrekvens, kvinder i pct.	2003	70,9	...	76,1 ⁵
Erhvervsfrekvens, mænd i pct.	2003	80,5	...	70,6 ⁵
Sociale forhold				
Udg. til soc. tryghed og velfærd, mio. kr.	2003	335 486	1 740 ⁵	1 734 ⁵
Social tryghed og velfærd i pct. af BNP	2003	24	17 ⁵	19 ⁵
Sociale ydelser pr. indbygger, kr.	2002	62 154	36 089	30 499
Børn fra 0-5 år i institution, i pct. af aldersgruppen	2003	74	72	...

Anm. Tabellen er for så vidt muligt delt op i de samme emneområder som de øvrige kapitler i årbogen. Det har dog ikke været muligt at skaffe sammenlignelige tal for transport, industri og penge- og kapitalmarked.

¹ Meteorologiske oplysninger målt i Thorshavn på Færøerne og Nuuk i Grønland. ² I procent af isfrit område. ³ 1999-2003. ⁴ 2003. ⁵ 2002. ⁶ Ledigheden på Grønland opgøres som medio-ledige i pct. af den potentielle arbejdsstyrke.

Kilde: Færøernes Statistik, Grønlands Statistik og *Nordic Statistical Yearbook*.

Tabel 467

Nøgletal for Færøerne og Grønland

	År	Danmark	Færøerne	Grønland
Sundhed				
Sundhedsudgifter i pct. af BNP	2002	8,8	7,5	8,7 ¹
Sundhedspersonale pr. 100.000 indbyggere	2002	2 193	1 725 ¹	696 ¹
Heraf læger pr. 100.000 indbyggere	2002	292	174 ¹	146 ¹
Udførte aborter pr. 1.000 levendefødte børn	2002	239	53 ¹	874 ²
Selv mord pr. 100.000 indbyggere	2000	23	4 ¹	70
Spædbarnsdødelighed pr. 1.000 levendefødte drenge	1999-2003	0,4	4,0	15,0
Spædbarnsdødelighed pr. 1.000 levendefødte piger	1999-2003	0,4	1,8	9,0
Retsvæsen				
Anmeldte straffelovsovertrædelser	2003	486 174	1 069	6 368
- sædelighedsforbrydelser	2003	2 758	14	308
- voldsforbrydelser	2003	17 706	119	777
heraf drab og drabsforsøg	2003	223	...	21
- tyveri	2003	186 157	335	1 954
- indbrud	2003	100 991	106	1 145
Indkomst, forbrug og priser				
Forbrugerprisindeks (inflation), årlig vækst i pct.	2003	2,0	0,5	2,1
Gns. personindkomst, før skat, kr.	2002	221 800	162 306	174 947
Gns. familieindkomst, efter skat, kr.	2002	328 700	...	243 287
Generel erhvervsstatistik				
Firmaer	2003	280 000	2 200 ³	1 548 ⁴
Beskæftigede fordelt efter erhverv, total pct.	2003	100,0	100,0	100,0 ⁵
Landbrug, fiskeri, råstofudvinding, pct.	2003	3,0	13,6	7,3 ⁵
Industri, energi- og vandforsyning, pct.	2003	16,7	16,0	13,6 ⁵
Bygge og anlæg, pct.	2003	6,3	5,5	7,1 ⁵
Handel, hotel og restauration, pct.	2003	17,9	13,4	9,3 ⁵
Transport, post og tele, pct.	2003	6,4	8,0	7,4 ⁵
Finansiering og forretningsservice, pct.	2003	13,5	11,2	5,4 ⁵
Offentlige og personlige tjenester, pct.	2003	35,9	31,0	49,8 ⁵
Uoplyst aktivitet, pct.	2003	0,4	1,3	0,2 ⁵
Fiskeri				
Fiskefartøjer	2004 (primo)	3 579	186	429
Fiskefartøjer, motoreffekt kW	2004	348 055	...	115 827
Fiskerifangst i alt, 1.000 tons	2001-2002	1 231	525 ⁶	196 ¹
Fangst af rejer i pct.	2001-2002	0,7	3,1 ¹	50,4 ¹
Fangst af torsk og sej i pct.	2001-2002	4,0	16,1 ⁵	6,0 ¹
Industri og foderfisk i pct.	2001-2002	79,0	57,3 ¹	...
Fangede sæler	2003	0	0	113 708

¹ 2003. ² 1998. ³ På Færøerne kun firmaer med lønbetaling over 75.000 kr. ⁴ 2001. ⁵ 2002. ⁶ 2004.

Kilde: Færøernes Statistik, Grønlands Statistik og *Nordic Statistical Yearbook*.

Tabel 467

Nøgletal for Færøerne og Grønland

	År	Danmark	Færøerne	Grønland
Byggeri og boligforhold				
Boligbestand	2004	2 561 000	...	20 928 ¹
Gns. antal indbyggere pr. bolig	2004	2,2	...	2,7 ¹
Gns. boligareal, m ²	2004	109,5	...	63,8 ¹
Tilgang af boliger	2004	26 000	167 ²	232 ¹
Gns. boligareal, m ² pr. beboer	2004	50,5	...	24,7 ¹
Serviceerhverv				
Overnatninger i alt	2004	43 483 000	90 000 ²	186 187 ²
Indenlandske overnatninger i pct.	2004	45,0	28,0 ²	50,3 ²
Udenlandske overnatninger i pct.	2004	55,0	73,0 ²	49,7 ²
Heraf danske overnatninger i pct. af overnatninger i alt	2004	..	35,0 ²	34,0 ²
Adgang til internet pct. af befolkning mellem 16 og 74 år	2004	71,0	35,0	18,0 ²
Mobiltelefon pct. af befolkning mellem 16 og 74 år	2004	90,0	115,0	53,4 ²
Udenrigshandel				
Import, mio. kr.	2003	376 700	4 641	3 031
Heraf import fra Danmark i pct.		-	27	60
Eksport mio. kr.	2003	436 639	3 908	2 285
Heraf eksport til Danmark i pct.		-	23	95
Eksport af fisk og fiskeprodukter i pct.	2003	3,6	96,3	93,3
Nationalregnskab				
Bruttonationalprodukt (BNP), årets priser, mio. kr.	2003	1 398 332	10 182 ³	9 546 ³
Årlig realvækst i pct. af BNP	2003	0,5	-2,8	-0,5
BNP årets priser, pr indbygger, kr.	2003	258 600	205 335	168 170
Betalingsbalancen, løbende poster, mio. kr.	2003	45 891	1 339 ³	...
Betalingsbalancen i pct. af BNP	2003	3	13 ³	...
Offentlig sektors bruttogæld pct. af BNP	2003	45	45 ³	7
Offentlige finanser				
Overskud på offentlige finanser, mio. kr.	2003	16 856	26	292
Overskud på offentlige finanser i pct. af BNP	2003	1,2	0,2	3,1
Offentlige sektors nettogæld, mio. kr.	2003	210 000	2 104 ³	-2 382
Offentlige sektors nettogæld i pct. af BNP	2003	15	21 ³	-25
Bloktilskud fra den danske stat, mio. kr.	2003	-	630	2 952

¹ 2004. ² 2003. ³ 2002.

Kilde: Færøernes Statistik, Grønlands Statistik og *Nordic Statistical Yearbook*.